

O razstavi "Iz malega raste veliko - pol stoletja slovenskih vrtcev"

Meta Kutin - arhitektka in pedagoginja

Z razstavo "*Iz malega raste veliko - pol stoletja slovenskih vrtcev*" je arhitektura vrtca tudi pri nas dobila svoje samostojno mesto, ločeno od razvoja tipologije šolske stavbe. Običajno so bili posamezni primeri arhitekture vrtcev predstavljeni v sklopu pregledov in analiz šolskih stavb. Vendar arhitekture vrtca ne moremo poenostavljeno vključevati ali razlagati v okviru kakšnega drugega stavbnega tipa. Družbeni in tehnološki razvoj se je na specifičen način dotaknil zunanje podobe in funkcionalne zasnove vrtčevskih stavb.

Razstava celostno predstavi zgodovinski in tipološki pregled razvoja vrtčevske arhitekture pri nas in jo pri tem vrednoti. Take razvojne in primerjalne analize so ključne za nadaljni razvoj stroke. Razen vrednosti, ki jo ima razstava za teorijo in prakso, pa razstava načenja tudi vprašanja povezana z odnosom javnosti do arhitekturne produkcije na sploh. Pogosto smo priča nerazumevanju grajenega prostora. Komunikacijski prepad in nepremišljeni pritiski laične javnosti pa vse preveč pogosto povzročijo, da postane moderna in sodobna arhitektura žrtev neprimernih prenov in drugih posegov v prostor.

Pri nas je večina vrtcev zgrajenih v arhitekturnem slogu modernizma. Avtoricama je, kljub skromnim sredstvom ali pa morda prav zaradi njih, z duhovitim pristopom uspelo te stavbe predstaviti in približati najširši publiki. Obiskovalca angažirata tako, da zaposlita vse njegove čute. S tem, ko obiskovalec na igriv način primerja današnje in originalno stanje stavb, se preizprašuje o smislu, kvaliteti ter pomenu izvedenih sprememb. Predstavitev obiskovalcu omogoči, da se v razmišljanju o arhitekturi ne pusti zapeljati pisano pobarvanim stenam in ekspresivno zasnovani opreми pogosto značilni za prostore namenjene najmlajšim, ampak vse to poveže z arhitekturo vrtčevske stavbe in se poglobi v njen koncept.

Vrednost projekta je tudi v spremljevalnih dogodkih. Razstava je v dveh letih prepotovala lep del države, pri čemer ji je uspelo preseči maniro, ki ponavadi naslavlja le ozke strokovne kroge. Arhitektura vrtcev se je izkazala kot odlična tema, ki se dotika vseh in nas povezuje. To dokazujejo tudi ogledi vrtcev, ki jih za arhitekturno skupino Univerze za tretje življenjsko obdobje redno prirejata avtorici razstave.

Ogledi vrtčevskih stavb in okrogle mize, ki jih organizirata avtorici projekta, so postali dogodki, ki povezujejo ne le različne raziskovalne institucije, temveč tudi strokovno in laično javnost ter sprožajo medgeneracijski dialog. Tako velik odziv uporabnikov različnih predelov slovenije in različnih generacij na arhitekturo ni samoumeven, je posebno dragocen in odlična priložnost za nadaljna raziskovanja usmerjena tudi v odnos uporabnikov do arhitekture. Refleksija ob spoznavanju specifičnega stavbnega tipa pa vzpodbuja tudi zavedanje o pomenu širšega grajenega prostora.

Razstava je vsebinsko izčrpna, strokovno natančna in kar je morda najpomembnejše, dostopna in razumljiva najširši publiki. To so kvalitete, ki arhitekturi na sploh odpirajo vrata k ljudem. Saj se brez razumevanja pri ljudeh, ne glede na vse zakone in predpise, arhitekturi in grajenemu prostoru slaba piše.